

کنفرانس های بین المللی تولید و اصلاح نژاد شتر

در خلال سمینار از دو واحد پرورش شتر داشتی (بخش خصوصی) و پروار بندی (بخش دولتی) بازدید بعمل آمد.

آمار شتر در کشور میزبان ۷٪ کل دامپروری را تشکیل میدهد و دارای ایستگاههای تحقیقاتی شتر می باشد و به نتایج چشمگیری در زمینه تولیدات شتر دست یافته است از جمله تهیه خامه، روغن، پنیر، کره و بخصوص ماست از شیر شتر است که بعلت پائین بودن کلسیم شیر شتر تاکنون هیچ کشوری موفق به انجام دادن آن نبوده است.

توضیح اینکه راندمان تبدیل شیر به پنیر ۷ به ۱ می باشد.

در اوقات فراغت سمینار مذاکراتی با محققین پرورش شتر کشورها از جمله مصر - سودان - سومالی - لیبی - امارات - الجزایر و ACSAD صورت گرفت که ضمن آشنایی با فعالیت های آنها اینطور استنباط شد:

۱- پرورش شتر کلاً بصورت چرای آزاد صورت می گیرد، بجز در عربستان که از تغذیه دستی استفاده می شود.

۲- دارای مراکز تحقیقاتی شتر در دانشگاهها یا وزارتخانه های مربوطه هستند.

۳- در مراکز آموزش عالی در رشته دامپروری همراه با تدریس دیگر نشخوار کنندگان تغذیه - مدیریت - اصلاح نژاد - آناتومی - فیزیولوژی و فیزیولوژی تولید مثل شتر تدریس می شود و رشته خاصی در رابطه با پرورش شتر ندارند.

۴- آمار تعداد شتر در ۱۰ ساله اخیر بندرت سیر صعودی داشته و کلاً یا ثابت مانده و یا کاهش یافته است.

در آخرین روز، جلسه اختتامیه سمینار با حضور برگزار کنندگان سمینار برگزار گردید و بعد از قرائت آیاتی چند از کلام الله مجید و نواختن سرود انقلاب فلسطین، قطعنامه

اولین سمینار بین المللی شتر در تاریخ ۱۳-۱۰ دسامبر ۱۹۹۰ با حضور ۲۶ کل کشور خارجی و ۱۱ سازمان تحقیقاتی از جمله سازمان خواربار جهانی (FAO) و صندوق بین المللی توسعه کشاورزی (IFAD) بمدت ۴ روز در شهر تویرک لیبی برگزار شد. در این سمینار ۷۵ مقاله در زمینه های مختلف پرورش شتر بشرح زیر ارائه گردید.

۱- سیستم های مدیریتی شتر

۲- تحمل پذیری شتر در برابر عوامل محیطی

۳- تولید مثل و اصلاح نژاد شتر

۴- تغذیه شتر

۵- تولیدات شتر

۶- بازاریابی تولیدات شتر

۷- گزارش وضعیت فعلی و برنامه های آتی پرورش شتر در کشورها

ترجمه و تدوین: مهندس ابوالقاسم اقباله-بخش پرورش شتر دفتر مرکزی جهاد سازندگی

قطعنامه سمینار:

نقش آینده شترها در ظرفیت و توانایی تولید شیر، گوشت، قدرت کشیدن و باربری آنها قرار گرفته است. اگر شتر موقعیت بی نظیر خود را حفظ نموده است، پس ظرفیت و توانایی آن در بهره‌گیری از منابع غذایی کم ارزش و تبدیل آن به پروتئین حیوانی، قدرت کار، حمل و نقل و سایر تولیدات را نباید فراموش کرد. حالات فیزیولوژیکی و شکل خاص شتر نه تنها از نقطه نظر علمی بلکه بدلیل اینکه شتر یک منبع تغذیه و امرار معاش مردمی است که در حاشیه سرزمین‌های خشک زندگی می‌کند مورد توجه قرار می‌گیرد. بدلیل تحولات گسترده‌ای که در جوامع عشایری از نظر اجتماعی و اقتصادی بوجود آمده، نقش شتر بعنوان یک حیوان اهلی دستخوش دگرگونی‌هایی گشته است.

مسئله فقدان اطلاعات، دانش و کمبود تحقیقات انجام شده در گذشته بر روی شتر از مهمترین مسائلی هستند که امروزه باید بر علیه آنها اقدام نمود. شترهای ضعیف یک گله در مناطق خشک و نیمه خشک چنانچه علاقمند به بقا باشند بایستی از نظر اقتصادی سودمندی بیشتری داشته و توانایی رقابت را داشته باشند. سرتاسر چراگاهها و مراتعی که در بخش میانی و نواحی آل بتن در جمهوری عربی لیبی به زیر کشت رفته‌اند سبب خسارت زیادی در لیبی شده است. تحقیقات و حمایت‌هایی در سطوح مختلف ملی، بین‌المللی و دوجانبه در مورد شتر صورت گرفته است. بعلاوه نتایج باقیمانده از آنها مایوس کننده است. زیرا بیشتر مشکلات اکادمیک موجود در طبیعت را مورد بررسی قرار داده است و مستقیماً به مسائل مهم تولید و سودمندی بیشتر شتر در آینده نپرداخته است. برنامه‌های تحقیقاتی انسیتیوهای ملی نه تنها ناکافی هستند بلکه بقدر کافی نتایج تکنیکی کافی برای سیستم‌های نگهداری کوچک ندارند و در نتیجه مسائل مربوط به جمعیت‌های کوچک شتر همچنان ادامه یافته و بدون توجه باقیمانده است.

همسو با قیام سپتامبر الفتح تولیدات شتر به عنوان پروتئین حیوانی کشورهای عربی در نظر گرفته شد. بدنبال تأمین خوراک در پاسخ به مشکلات و فشارهای وارده بر تولیدات شتر و با قالب و چارچوب فعلی همکاری سودمندی بین لیبی برای پیشرفت کشاورزی، مرکز عربی مطالعات مناطق خشک و لم یزرع، کمیته بزرگ مردمی برای احیاء کشاورزی و پیشرفت مناطق و کنگره مهندسين کشاورزی در جهت برگزاری کنفرانس بین‌المللی تولیدات و توسعه تولیدات شتر شکل گرفت.

کنفرانس بین‌المللی تولیدات و توسعه تولیدات شتر در تاریخ ۱۳-۱۰ دسامبر ۱۹۹۰ در توبرک به ریاست مهندس آ-ام-آل گاد سرپرست کمیته مردمی احیاء کشاورزی و پیشرفت مناطق و مهندس آ.بن فید سرپرست کنگره مهندسين کشاورزی تشکیل گردید.

تعداد زیادی از دانشمندان و محققین علاقمند به تولیدات شتر از کشور لیبی و سایر کشورها مانند اعراب و شخصیت‌های بین‌المللی علاقمند به شتر در این اجتماع شرکت کردند.

در مجموع ۷۵ مقاله ارائه گردید و در پایان سمینار پیشنهادات زیر ارائه گردید.

پیشنهادات:

۱- کلیه تحقیقات شتر قبلاً باید توسط شبکه‌های (IFAD)

و مرکز عربی مطالعات مناطق خشک و لم یزرع (ACSAD) مورد تأیید و موافقت قرار گرفته باشد. هدف نهایی شبکه تشویق و حمایت از تحقیقات شتر در جهت اصلاح نژاد و افزایش تولیدات شتر با توجه به شترداران کوچک می‌باشد. از طرفی هدف تخصصی شبکه تشخیص دادن مشکلات پرورش شتر در نتیجه پیدا نمودن راه‌حل و همچنین هماهنگ نمودن تحقیقات شتر می‌باشد.

۲- مطالعه اقتصادی بر روی روشهای مختلف سنتی غیر متمرکز پرورش شتر و تولیدات آن بعنوان روش عملی در کشورهای مختلف.

پیشنهادات کنفرانس برپایه تشویق و توسعه تولید و پرورش متمرکز شتر نیست مگر اینکه مشخص گردد که در شرایط خاصی ضرورت دارد. این پیشنهاد بر پایه نیاز و اطمینان از قوه سازگاری و خصوصیات ژنتیکی شتر است که بعد از چندین قرن انتخاب طبیعی حاصل می‌شود توازن دارد.

۳- تأکید بر روی مکان تحقیقات بر روی بخشی از تولیدات شتر، فراهم نمودن امکان نگهداری اقتصادی جهت شترداران کوچک کشورهای تولید کننده شتر به منظور ایجاد بازار یکسان در کشورهایی که فرآورده‌های شتر را مصرف می‌کنند.

۴- دستیابی به روشهای استاندارد و معمولی یکدست و یکنواخت برای برآورد کردن فاکتورهای مؤثر بر روی تولیدات شتر.

۵- مطالعه بر روی بهبود در بازده تولید مثل، افزایش باروری، پائین آوردن سن اولین زایش، افزایش تولیدات شترها و کنترل کردن میزان مرگ و میر دیلاق‌ها قبل و بعد از زایش.

۶- مطالعه بر روی (۱) جیره‌های انتخابی و رفتار چریدن (۲) برآورد رابطه بین شتر و دیگر گونه‌ها بر روی ترکیبی از روش چریدن (۳) برآورد احتیاجات غذایی شتر در مراحل مختلف رشد و تولید (۴) به مخاطره افتادن سلامت حیوان بر اثر مصرف گیاهان سمی در شرایط نگهداری حیوان در مرتع.

۷- مطالعه اثر آستنی بر روی تولید شیر در شترهای ماده شیری.

۸- مطالعه بر روی خصوصیات رشد، مشخصات چربی و مناسب‌ترین سن کشتار.

۹- مطالعه بر روی تولیدات شتر مانند شیر و فرآورده‌های شیری، گوشت و فرآورده‌های گوشتی، پوست و الیاف حاصله و بازاریابی آنها.

۱۰- نظارت و مراقبت بر روی بیماریهای واگیر و کنترل بیماریهای اصلی شتر که سبب مرگ و میر و شیوع بیماری می‌شود.

۱۱- مطالعه قدرت کششی شتر و پیشرفت‌های آن با در نظر گرفتن دوره استراحت، احتیاجات غذایی و پیشرفت وسائل کششی توسط شتر.

۱۲- استفاده از شتر بعنوان یک حیوان حمل و نقل کننده برای شترداران کوچک مهم خواهد بود. تحقیقات و ارائه کار در این زمینه بایستی ادامه یابد تا استفاده از شتر بعنوان یک حیوان باربر، یک حیوان سواری و یک حیوان کششی پیشرفت کند.

پیشرفتهایی باید در زمینه سواری، تجهیزات باربری، یراق کردن و نتایج قابل استفاده از شترداری شخصی بدست آید.

۱۳- استفاده از شتر بعنوان یک حیوان حمل و نقل کننده برای شترداران کوچک مهم خواهد بود.

تلاش و تحقیق به منظور بهبود استفاده از شتر بعنوان یک حیوان بارکش و سواری بایستی ادامه پیدا کند. و پیشرفتهای حاصله در امر تجهیزات کاری، وسایل بارکشی، ابزار یراق در دسترس شترداران قرار بگیرد. موضوع استفاده از شتر در حمل و نقل‌های طولانی، در مواقع لزوم، بایستی در نظر گرفته شود تا از برخورد شترها با وسایل نقلیه ممانعت بعمل آید.

۱۴- بعثت چراگاههای وسیع در جماهیری عربی لیبی این کنفرانس پیشنهاد می‌نماید که شبکه‌ای برای تحقیقات بر روی شتر در محل‌های آل بت نان، مید - رجین و آل آسا برای حفظ و نگهداری منابع بی نظیر ژنتیکی شتر از خطر نابودی تشکیل گردد.

۱۵- پیشنهاد می‌گردد که مطالعات خاصی بر روی ایجاد محل‌هایی برای استراحت و آبخوری شترها در طول مسافتهایی که از سودان و افریقای میانی به لیبی و مصر می‌شود صورت گیرد.

۱۶- نسبت به امر شناخت مدیریت خاص موجود در جامعه شترداری سنتی و موسسات مربوط به آن بایستی مطالعاتی صورت بگیرد و عواملی که می‌تواند سبب تغییراتی در وضعیت موجود می‌گردد بطور مستدل مشخص شود.

۱۷- کنفرانس از کشورها و دولت‌های ذیربط تقاضا دارد تا نسبت به تهیه هرگونه اطلاعات و نقشه‌های مربوط به منابع صحرائی در لیبی جهت عملیات و بهره‌برداری همکاری نمایند. *

- 1- Food and Agricultural Organization.
- 2- International Fund for Agricultural Development.
- 3- The Arab Center for Studies of Arid Zones and Dryland.